

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.185.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 9107 Pani Posłanki Agnieszki Buczyńskiej w sprawie "Strategii Demograficznej 2040", proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Po analizie Strategii Demograficznej 2040 przez grono ekspertów podjęto decyzję o opracowaniu nowego dokumentu strategicznego.

Strategia Demograficzna 2040 była monitorowana w systemie MonAliZa w zakresie procesu legislacyjnego tego dokumentu. Następnie trwały prace przygotowawcze do wdrożenia monitoringu procesu realizacji tejże Strategii.

W związku z Zarządzeniem Nr 15 Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2024 r. w sprawie zniesienia Rady monitorowania portfela projektów strategicznych, wyłączono monitoring w systemie teleinformatycznym MonAliZa i kolejne etapy wdrażania Strategii Demograficznej 2040 nie były w nim monitorowane.

Obecnie trwają prace nad opracowaniem nowego dokumentu.

Nie ulega wątpliwości, że wyzwania demograficzne w Polsce są poważne. Utrzymujący się od końca lat 90. XX wieku niski wskaźnik dzietności spowodował zmniejszenie przyrostu naturalnego i liczby osób w wieku produkcyjnym. Od wielu lat odnotowywany jest stały ujemny przyrost naturalny ludności. Prognozy Głównego Urzędu Statystycznego do 2060 r. zakładają dalszy spadek populacji kraju.

W resorcie rodziny powołano Radę do spraw Polityki Rodzinnej i Demograficznej, złożoną z naukowców, badaczy i przedstawicieli samorządów. Jej zadaniem jest opracowywanie kierunków działań, mających na celu poprawę sytuacji demograficznej w Polsce oraz przedstawianie Ministrowi propozycji rozwiązań w tym zakresie. Na rzecz koordynacji działań rządu w obszarze demografii prace prowadzi też Międzyresortowy Zespół do spraw Przeciwdziałania Negatywnym Zjawiskom Demograficznym. W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej powołano ponadto Radę do spraw Kobiet na Rynku Pracy, do której zadań należy:

- inicjowanie i wspieranie działań na rzecz poprawy sytuacji kobiet na rynku pracy oraz zapewnienie równości kobiet i mężczyzn w sferze publicznej, zawodowej i prywatnej;
- opracowanie działań, zmierzających do zapewnienia równości kobiet i mężczyzn na rynku pracy;
- przedstawianie Ministrowi propozycji rozwiązań w zakresie poprawy sytuacji kobiet na rynku pracy oraz zapewnienia równości mężczyzn i kobiet w sferze publicznej, zawodowej i prywatnej;
- opiniowanie działań dotyczących aktywizacji zawodowej kobiet i ich powrotu na rynek pracy;

- inicjowanie debat i kampanii społecznych przeciwdziałających stereotypowemu postrzeganiu ról społecznych kobiet i mężczyzn;
- inicjowanie działań promujących równowagę między życiem rodzinnym i zawodowym, w tym zachęcanie ojców do korzystania z uprawnień pracowniczych związanych z rodzicielstwem.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zapewnia szeroką ofertę instrumentów wsparcia rodzin i instytucji je wspomagających, dedykowanych opiece i wychowaniu dzieci. Prowadzone działania z dziedziny polityki rodzinnej mają na celu zwiększenie wsparcia rodzin wychowujących dzieci, co również zaliczane jest do działań o charakterze prodemograficznym.

Rodzice z dziećmi na utrzymaniu mogą korzystać ze wsparcia umocowanego w powszechnych i stale rozszerzanych programach kierowanych do rodzin z dziećmi. Mając na uwadze potrzebę stworzenia kompleksowego systemu wsparcia, umożliwiającego rodzicom efektywne godzenie ról rodzinnych i zawodowych, w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przygotowano ustawę o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka „Aktywny rodzic”. Przepisy tego aktu weszły w życie 1 października 2024 r.

Ustawa stanowi odpowiedź na dynamiczne zmiany demograficzne, społeczne oraz ekonomiczne związane ze spadającą dzietnością. Jej celem jest zachęcenie do aktywności zawodowej rodziców dzieci w wieku od 12 do 35 miesiąca życia. Jest ona również wyrazem kompleksowego podejścia do wspierania rodziców dzieci w tzw. wieku żłobkowym

Ustawa „Aktywny rodzic” wprowadziła do polskiego systemu prawnego trzy nowe świadczenia wspierające rodziców w aktywności zawodowej oraz wychowywaniu dziecka, tj.:

- świadczenie „aktywni rodzice w pracy”,
- świadczenie „aktywnie w żłobku”,
- świadczenie „aktywnie w domu”.

Jednym z nadrzędnych celów ustawy jest zwiększenie dostępności i przystępności finansowej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz jakości świadczonych w instytucjach opieki usług. Wpisują się one się w przyjętą przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej politykę likwidacji obszarów, w których dostęp do instytucji opieki nad małymi dziećmi jest niedostateczny.

Wsparcie w zakresie utworzenia 102 tys. nowych miejsc opieki zapewnia też realizowany w Ministerstwie Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch 2022-2029. Budżet programu wynosi 6,5 mld zł.

15 lipca 2024 r. ogłoszono resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Aktywny Maluch – Pierwszy dzienny opiekun w gminie 2024”. Na jego realizację przeznaczono w 2024 r. do 60 mln zł. O dofinansowywanie w formie dotacji celowej z budżetu państwa mogły ubiegać się gminy, na terenie których nie funkcjonowała żadna instytucja opieki nad małymi dziećmi oraz takie, w których do tej pory nie panowano utworzenia tego typu instytucji w ramach umów o dofinansowanie do Programu Aktywny Maluch 2022-2029.

Wśród działań służących podnoszeniu jakości opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz rozwojowi i promocji jej instytucjonalnych form należy wymienić także zainicjowanie Akademii Wsparcia – krajowego systemu wspierania rozwoju opieki wczesnodziecięcej

w Polsce na lata 2024-2026. Jego celem jest rozwój instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, poprzez wyłonienie instytucji, których zadaniem będzie wsparcie instytucji opieki we wdrażaniu i podnoszeniu standardów jakości świadczonych przez nie usług.

Poza nowymi rozwiązaniami wspierającymi rodziców dzieci w tzw. wieku żłobkowym, w ramach funkcjonujących systemów wsparcia kontynuowane są:

- program „Rodzina 800+”,
- program „Dobry start”,
- świadczenia rodzinne, do których prawo warunkowane jest m.in. kryterium dochodowym.

Przewidziano dalszy rozwój programów mających na celu wsparcie rodziców i opiekunów dzieci w wieku do lat 3, także poprzez ciągłe zwiększanie dostępności finansowej i terytorialnej w zakresie wysokiej jakości opieki instytucjonalnej. Planowane zmiany w tym zakresie zostaną zaprezentowane po przeprowadzeniu dokładnych analiz w obszarze polityki rodzinnej i demograficznej.

Należy zaznaczyć, że 12 grudnia 2024 r. weszła w życie ustawa z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, której projekt przygotowano w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Nowe przepisy zakładają podwyższenie maksymalnej wysokości świadczeń z funduszu alimentacyjnego o 100%, z 500 zł do 1000 zł miesięcznie. W poprzednim stanie prawnym świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługiwały w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie. Dotychczasowa maksymalna wysokość świadczeń z funduszu alimentacyjnego pozostawała niezmienna od początku obowiązywania ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, czyli od 2008 r. Zmiana wysokości świadczenia wychodzi naprzeciw oczekiwaniom rodzin z dziećmi, w tym osób samotnie wychowujących dzieci, będących w trudnej sytuacji finansowej w związku z nieskuteczną egzekucją zasądzonych od drugiego rodzica alimentów.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 maja 2024 r. w sprawie zniesienia niektórych pełnomocników Rządu, zniesiono urząd Pełnomocnika Rządu do spraw Polityki Demograficznej. W świetle ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej, dział rodzina obejmuje m.in. uwarunkowania demograficzne w kraju i jest to dział, którym kieruje Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/